

ערי בריטניה הן מפתח לצמיחה ירוקה

דוח של המכון למחקרי מדיניות בבריטניה מציע שרשויות מוניציפליות ימלאו תפקיד מרכזי במעבר לכלכלה דלת פחמן, ויעודדו פרויקטים של אנרגיה מתחדשת בהיקפים קטנים ובינוניים בתחומן. ניתן לממן זאת בין השאר על ידי הנפקת אג"ח מוניציפלי, והצרכנים העירוניים יהיו המרוויחים

ערי הממלכה המאוחדת הן המפתח לדה-קרבוניזציה (היגמלות מדלקים פחמניים) של תמהיל האנרגיה של המדינה, ולמעבר לחשמל מיוצר באופן מקומי במקום הסתמכות על ייבוא אנרגיה פוסילית, כך קובע מחקר חדש.

המחקר: "אנרגיה עירונית: מנוע חדש לבריטניה" (City Energy: A New Powerhouse for Britain) פורסם על ידי המכון למחקרי מדיניות ציבורית או IPPR. על פי המחקר, אם ערים ימשכו השקעות במקורות אנרגיה דלי פחמן, יקימו וינהלו רשתות אספקת אנרגיה מקומיות ועצמאיות, הן יוכלו להפוך על פיו את מגזר האנרגיה בבריטניה.

בעלות מוניציפלית על מקורות אנרגיה נקיה תעזור לערים לשמור על חשבונות חשמל נמוכים עבור הצרכנים, על ידי השקעה מחדש של תקציבי הסובסידיות בהתייעלות אנרגטית. על פי המחקר, הדבר יעזור לפתור את המצוקה של עניים שמתקשים לעמוד במחירי הדלקים.

המחקר ממליץ לממשלת בריטניה להקים יחידה ממשלתית בתוך משרד האנרגיה ושינויי האקלים שתטפל באנרגיה ברשויות המקומיות ובאופן ייעודי תכנון ערים ורשויות מקומיות לכיוון אוטונומיה בהספקת ובחלוקת האנרגיה באזור שלהן.

היקף נמוך יותר

המכון עורך הסקר טוען שהפקת אנרגיה בהיקפים קטנים הופכת להיות משתלמת יותר ויותר במבחני עלות-תועלת, שאנרגיה כזו תומכת בצמיחה כלכלית בחברות אנרגיה קטנות ומספקת משרות לשוק העבודה המקומי, וצמיחה לכלכלה המקומית בכל עיר שמתמרצת הפקת אנרגיה בתחומה.

"טכנולוגיות להפקת חשמל מקומי, כמו סולאר וחוות רוח בגודל בינוני, משנות מהיסוד את הדרך בה מערכות החשמל עובדות. הן ישימו קץ לשליטה של מערכות הפקה וחלוקה מרכזיות גדולות". כך אומר ניק פירס, מנהל IPPR. "זה ייצור מערכת מגוונת ותחרותית הרבה יותר, וערים צריכות לתפוס בשתי ידיים את ההזדמנות שמוצגת כאן", הוסיף.

ערים שמאמצות את הגישה הזאת צריכות להעניק סובסידיות לחשמל דל בפחמן כדי להיטיב עם הקהילות שלהן במקום להיטיב עם הספקים הגדולים ששולטים במגזר החשמל בבריטניה. ביזור ומעבר לשוק אזורי של הספקה וחלוקת חשמל בבריטניה עשויים לפגוע קשות ברווחים של חברות השירותים הציבוריים בשני העשורים הבאים.

העלויות היורדות של אנרגיה מתחדשת, כולל אנרגיה סולארית, יעזרו לשינוי הזה לקרות. פרסום מטעם משרד הגז ושוקי החשמל (Ofgem), שהוא הרגולטור של תחום החשמל בבריטניה קבע ב-2012 שהיצע החשמל יהפוך למצומצם יותר כאשר הכמות של כושר יצור עודף ברשת החשמל הארצית תצנח מ-14% ב-2012 ל-4% בלבד ב-2016-2015.

שילוב של המשבר הפיננסי העולמי, יעדי הפחתת פליטות פחמן מחמירים וסגירת תחנות כוח ישנות יוביל לצמצום ההספקה ולמחירים גבוהים יותר, אמר אז הדוח. בנוסף לכך, ועדה פרלמנטרית אמרה במאי שהיציבות הפיננסית של בריטניה ויעדי הפחתת גזי החממה שלה נמצאים בסיכון מפני שההשקעה בטכנולוגיות דלות פחמן קטנה מדי.

ועדת הפיקוח הסביבתי של בריטניה (EAC), שמדווחת לפרלמנט על מדיניות האנרגיה של הממשלה, אמרה שההשקעות באופציות דלות פחמן הגיעו לפחות ממחצית מהסכום של 200 מיליארד ליש"ט (330 מיליארד דולר), שבריטניה נזקקת לו רק בהשקעה בתשתיות אנרגיה עד 2020. מגזר החשמל בבריטניה מקבל השקעות של 8-10 מיליארד ליש"ט בשנה בלבד, הזהירה ה-EAC, כאשר הוא זקוק להשקעות של 20 מיליארד ליש"ט.

כ-20% מכוסר ייצור החשמל הנוכחי של בריטניה ייצא משימוש בעשר השנים הבאות, כך על פי נתוני הממשלה.

ללא כושר ייצור חדש וירוק, לא סביר שבריטניה תעמוד ביעדי הפחתת הפליטות הלאומיים שלה, ה-EAC מזהירה. הממלכה הציבה יעד של הפחתת פליטות הפחמן ב-80% עד 2050, ביחס לרמת הפליטות ב-1990.

הוועדה אמרה שכדי להשיג את יעדי ההפחתה בפליטות, בריטניה זקוקה להשקעה בתשתיות אנרגיה דלת פחמן, השקעה שעשויה להגיע ל-550 מיליארד ליש"ט לאורך עשר שנים. 125 מיליארד ליש"ט נוספים יהיו נחוצים כנראה לאורך אותה תקופה כדי לשפר את היעילות האנרגטית בבנייני מגורים, כך לפי דוח IPPR.

דוח IPPR מציע שלוש דרכים להשגת המימון הנחוץ להשקעות הענק באנרגיה דלת פחמן שיעזרו לבריטניה להשיג את היעדים.

רשויות מקומיות עירוניות יכולות לגייס כספים באופן עצמאי מהממשלה המרכזית, על ידי השקעה באג"ח מוניציפלי, הדוח מציע. בעבר כבר היה נהוג שימוש באג"ח כדי לגייס כסף להקמת תשתיות אנרגיה.

הדוח מציע גם שרשויות מקומיות ישקיעו כספי קרנות פנסיה שהן מנהלות במקורות אנרגיה דלי פחמן כגון אנרגיות מתחדשות. הרשויות יכולות להשתמש גם במימון שמציע בנק ההשקעות הירוק, או GIB.

GIB הוקם על ידי הממשלה ב-2012, ועזר מאז לקדם שימוש באנרגיה דלה בפחמן, למשל כשסיפק מימון לפרויקט של תאורת רחוב חסכונית באנרגיה. הבנק מציע לרשויות מקומיות הלוואות בריבית קבועה ונמוכה. הבעיה היא שלבנק אין סמכות עצמאית ללוות כספים, מה שמגביל את היכולת שלו למלא את החלל שנוצר במימון פרויקטים ירוקים.

לעמוד ביעדים

הממשלה התחייבה לאפשר לבנק ללוות החל מ-2015, ובתנאי שיעדי הפחתת החוב של בריטניה יושגו. שון קינגסברי, מנכ"ל GIB, אמר בעבר שהבנק יוכל לגייס עד 60 מיליארד ליש"ט למימון תשתיות אנרגיה דלת פחמן אם הממשלה תסיר את המגבלות על יכולתו ללוות בשוקי ההון.

השאלה כיצד ניתן לשפר את הבטחון האנרגטי ובו בזמן להפוך את הספקת האנרגיה של המדינה לירוקה יותר, היא האתגר המרכזי במאבק להפחית את השפעת שינויי האקלים. זהו אתגר שנוגע במיוחד לתושבים העירוניים של כדור הארץ.

לפי ארגון הבריאות העולמי, 70% מכל אוכלוסיית העולם תתגורר בערים ב-2050, לעומת פחות מ-40% ב-1990. הארגון צפה שאוכלוסיית הערים בעולם תגדל ב-1.5% בכל שנה בין 2025 ל-2030. עד אמצע המאה הנוכחית האוכלוסייה העירונית כמעט תכפיל עצמה, מ-3.4 מיליארד ב-2009 ל-6.4 מיליארד ב-2050.

כיוון שהערים הן אלה שאחראיות על כשני שלישים מצריכת האנרגיה העולמית ועל 70% מפליטות הפחמן, הן אלה שצריכות להוביל את המעבר לכלכלה דלת פחמן.

(Petroleum Economist, September 2014)

צילום: תחנת כוח פחמית בלונדון. מקור: Getty Images